

PAULO Tÿ CARTA HAN: FILIPOS TÁ KE AG Mÿ CARTA

1 ¹Paulo tÿ rá vë, inh. Isÿ cidade tÿ Filipos tá ke ag mÿ rán hã vë. Kÿ Timóteo vÿ inh mré äjag mÿ jënëg mü gé, vënh rá tag ti, inh mré Jesus Cristo mÿ rãnhräj tí tag ti. Isÿ äjag mÿ ti rá tag jënë vë, äjag tÿ tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtín kÿ. Kÿ sóg äjag pä'i ag mÿ jënëg mü gé, ù tÿ äjag ki rír tí ag mÿ ke gé. ²Ëg jóg tÿ Topë jé äjag tar han, ti jé äjag krí kuprág, ëg Senhor tÿ Jesus Cristo ke gé.

Paulo tÿ Topë mré vï

³Äjag to sóg Topë mré vï há han tí, sÿ äjag mï ëkrén kÿ. ⁴Sÿ äjag to Topë mré vï kÿ inh fe tóg mrin ke tí. Inh mÿ tóg sér tí, sÿ äjag mï ëkrén kÿ. ⁵Äjag tÿ inh mré Jesus kãmén kÿ tóg inh mÿ há tí, äjag tÿ inh mré ti to tar nÿtín kÿ. Kÿ sóg Topë mÿ vï há han tí, äjag to. Isÿ äjag mÿ ti vï tó vén kÿ äjag tóg kãnhmar inh mré ti kãmén ja nïgtí, kÿ äjag tóg ùri ti vi tó há han tí gé. Tovãnh tú äjag nï. Kÿ tóg inh mÿ sér tí. ⁶Tag ki kanhró sóg nï, ha më. Topë vÿ äjag krín rà nï, komër hã, nén ù há kar to. Kÿ tóg äjag krín tigtí sir, ti tÿ komër hã äjag krín kãn jé, Jesus Cristo kätig mân ke kurã to há. Ti há vÿ äjag krín ke mü, Topë ti. ⁷Tag to sóg jÿkrén, sÿ äjag mï ëkrén kÿ. Hã ra tóg há nï. Inh fe vÿ tÿ äjag nÿtí. Inh hã mré tóg äjag tar han tí, ëg Senhor ti. Hã kÿ äjag tóg inh mré jagãgtar nÿtí, inh se kÿ jë tag ti to. Isÿ vãsÿ kavár kÿ jë ja nín kÿ sóg ag mÿ Topë vï kãmén ja nïgtí, kÿ äjag tóg inh mré to tar nÿtí ja nïgtí gé, pä'i ag tÿ inh ki Jesus jëmén kÿ ke gé. Kÿ äjag tóg ùri inh mré ti to tar nÿtí gé. ⁸Sÿ äjag kar venh há tóg tí, kÿ Topë vÿ ki kanhró nï. Inh mÿ äjag tóg tÿ inh fe pë nÿtí, ëg tÿ Jesus Cristo mÿ tÿ ti fe pë ën ri ke äjag nÿtí, inh mÿ. ⁹Sÿ Topë mré vïn kÿ sóg ti mÿ tag tó tí, äjag to, ha më. “Jagnë to há ag nÿtí,” he sóg tí, Topë mÿ. “Ag tÿ komër hã jagnë to há kar nÿtí han nï,” he sóg tí äjag to, Topë mÿ. “Ag kanhrãn nï gé, ag tÿ komër hã ã jÿkre ki kanhrãn kãn jé, ag tÿ ki króm kãn jé,” he sóg tí, äjag to. ¹⁰“Ä tÿ ag kanhrãn kÿ ag tóg nén (ù) há kar ki kanhró nÿtinh ke mü. Kÿ ag tóg to jÿkrén há han ke mü, ag tÿ nén ù ve sór kÿ. “Tag vÿ há pe nï, tag vÿ há sï nï,” he jé ag tóg ke mü, ã tÿ ag kanhrãn kÿ,”

he sóg tí ājag to, Topē mý. Ājag tý tag to jykrén há nýtín ký ājag tóg jānhkri nýtính ke mū, ký ājag tóg mý'āg mǎn ke tū nī, Cristo kātīg mǎn ke kurā ēn kā. ¹¹Ký ājag tóg vēnh jykre há han kǎn ke mū sir, Jesus Cristo tý ājag mý ā jykre há ēn nīm ký. Hā jé sóg Topē mý ājag tó tí. Ti tý ājag krī kugrynh ký vēnh kar tóg ti tý ūn mág nī venh ke mū. Ký ag tóg ti mý vī há han ke mū gé sir.

Jesus tý inh jykre

¹²Inh kanhkā', inh jagtar mū ra Jesus kāme tóg vēnh kar kri rūm ke mū. Tag to jykrén. ¹³Vēnh kar tóg mē kǎn, ti vī ti, polícia ag mré hā, ū tý palácio ki rír ti ag mré hā. Cristo tigrín sóg se ký jē, hā vég ag tóg mū. ¹⁴Ký Jesus mré ke tý hēn ri ke ag vỹ fe tar nýtī gé sir, ěg Senhor jykre to, inh se ký jē tag tigrín. Hā ký ag tóg Topē vī tó tí sir, ag tý to fe tar nýtín ký, ag mūmēg vānh nýtín ký. ¹⁵Ū ag tóg iso jū nýtī, ha ký ag tóg Jesus tó tí, ag tý inh ri ke han sórn ký. Ký ū ag tóg iso há nýtī, hā ký ag tóg ti tó tí sir. ¹⁶Topē vī hā to sóg se ký jē, sý pā'i ag mý ti kāmén jé. Topē tý inh mý vēnh rānhrāj nīm hā vē. Hā vég ag tóg tí, ū tý iso há nýtī ag, ký ag tóg ti vī tó tí, ū tý iso há nýtī ag. ¹⁷Ū ag tóg hā ra iso jū nýtī, hā ký ag tóg ón ký Cristo kāmén tí, ag tý inh vī kǎfór han sórn ký. Ag tý inh kato tē mū ag tý iso jū han sórn vēgtī gé, ag tý inh se tý hēn ri ke han sórn vē. Hā jé ag tóg Cristo vī tó tí. ¹⁸Hā ra sóg ag to vēnh mý nī sórn tū nī. Cristo tó ag tóg mū mýr. Ū tóg ón ký tó tí, jo ū tóg tó há han tí. Ag kar vỹ ti tó tí, ký tóg há tí. Hā ký tóg inh mý sér tí, ký sóg inh mý sér tý tū' he sórn tū nī.

¹⁹Hā ra sóg kren ke mū gé, ha vemnī. Ki kanhró sóg nī. Ājag hā ne iso Topē mré vī tí, ký Jesus Cristo vỹ isar han tí gé, ā kuprīg tý. Hā ký sóg kren ke mū. ²⁰Ký sóg tag jāvānh mū, ha mē. Hēn ri ke mūn ag tóg inh kyvān ke mū, hēn ri ke mūn ag tóg isén ke mū. Isý tag to jykrén kónān tū nī jé, hā jé sóg ti mré vī tí. Isar han jé tóg ke mū, sý nén ū kamēg tū nī jé, sý ti kavēnh tū nī jé, inh mý'āg tū nī jé. Vēnh kar tý isigrín Jesus tý tý ūn mág nī ven ký tóg inh mý sér tí. ²¹Inh jykre hā vỹ tý Cristo ti nī, hā ký sóg iser ký ti venh tīg ke mū, ký tóg sér tí. ²²Ký sóg hā ra inh kren ký ti rānhrāj hā han ke mū. Hā ký sóg sý nén han sórn mū ki kagtīg nī. ²³Inh kren ke mý inh mý hán tí vỹ, iser ke vó? he sóg tí. Iser ký sóg Cristo mré nī nī, ký tag tóg inh mý há pē nī, isý ti venh há tūn ký. ²⁴Jāvo isý ājag mré nīn ký sóg ājag tar han ke mū, ký tag tóg inh mý há kǎfór nī. ²⁵Hā tóg inh mý ge nī. Kren jé sóg ke mū, he sóg tí, ký sóg ājag kar mré nīnh ke mū. Ājag ve jé sóg ke mū, ājag tý komēr hā inh vī mē ký ti vī kri fi kǎn jé. Ký tóg ājag mý sér tūnh mū, ha vemnī. ²⁶Isý ājag mré nī mǎn ken ký tóg inh mý há tūnh mū. Ký ājag fe tóg mrin ke tāvī han ke mū, ājag tý inh ve mǎn ký. Ājag mý sóg tý ūn mág jē, Jesus Cristo tigrín.

²⁷Ha vé, Cristo jykre hā han nī, tag hā to vāsānsān nī. Hēn ri ke mūn sóg ājag venh kātīg ke mū, hēn ri ke mūn sóg ājag venh kātīg ke tū nī. Inh kātī tū ra jagnē mré vēnh jykre pir han ký nýtīmñī, Jesus kāme hā tómnī, ti ki ge ký nýtīmñī. Sý tag mēnh há tóg tí, ājag to. ²⁸Ū tý ěg kato vāsānsān mū ag kamēg tūg nī, hā tūgnīn ag tóg ājag tý nūgme ki vār ke ki kanhró nýtī, inferno ki. Hā tūgnīn ājag tóg ājag krenkren ke mū ēn ki kanhró nýtī gé sir. Topē vỹ ěg tar han

ke mū, ěg t̃y ag t̃y h̃en ri ke jé gé, ũ t̃y ěg kato vāsānsān mū ěn ag t̃y. ²⁹Cristo ki ge k̃y ājag ñȳt̃i, k̃y ājag tóg ti tugr̃in jagāgtar ñȳt̃inh ke mū gé. Hã jé tóg ājag kupr̃eg. ³⁰Hã k̃y ājag tóg inh kóm ti jagy vég ti gé. Ag t̃y vās̃y inh kato vāsānsān ěn ve ja ājag tóg ñgt̃i gé. Ūri sóg hã vég t̃i ver. K̃y inh kóm tar ñȳt̃im̃ñi.

Topê kósin t̃y t̃y ěprã ke ñi

2 ¹Ha vé, s̃y ājag jyṽen sór mū, ha mē. Ājag t̃y Jesus jykre han k̃y ñȳt̃i tag ṽy ājag tar han t̃i. Ti t̃y ājag to há ñi tag ṽy sér t̃i. Ti kupr̃ig ṽy t̃y ājag jagr̃e ñi. K̃y ājag tóg jagñe to há ñȳt̃i gé, jagñe jagāgtān ājag tóg t̃i gé. ²K̃y inh jagāgtān ñi gé, inh fe t̃y mrin kemñi gé, inh m̃y sér t̃i jé. Jagñe mré ṽenh jykre pir hã han ñi, ha mē. Jagñe to há t̃aṽi ñȳt̃im̃ñi. Ājag t̃y ñen ũ to jykreñ k̃y jagñe mré to jykreñ ñi, ājag t̃y ṽenh jykre pir hã han jé. ³Vēs̃y ũn mág han sór t̃ug ñi, jagñe k̃áfór han sór t̃ug ñi. “T̃y inh ũn s̃i ñi,” hemñi. Jagñe to: “inh k̃áfór ti ñi,” hemñi gé. ⁴Ājag t̃y ājag t̃i ki r̃ir mré hã jagñe t̃un ki r̃irm̃ñi gé. ⁵Jesus Cristo kóm ti jykre han ñi gé, jagñe m̃y. Ti t̃y ṽenh jykre han hã ṽe, ha mē.

⁶Topê hã p̃e ja ti ñi m̃yr, Jesus ti, ti t̃y ti mré ñin k̃y. Hã ra tóg tá ñi k̃y: “is̃u ṽe, kanhk̃ã ti, hã k̃y sóg ěprã ke ag to t̃ig ke t̃u ñi,” he ja t̃u ñi. ⁷Kanhk̃ã tá ã t̃y ñen tovānh k̃an sór ja ti ñi, k̃y tóg ěg ri ke ñi jé k̃at̃ig sór ja ñi, hã k̃y tóg k̃at̃ig ja ñi. ěprã ke jagtar ri ke tóg ñi, ti t̃y ěprã ke fi ki mur k̃y. ěg t̃y ěprã ti ve k̃y tóg t̃y ěg hã p̃e ñi, ti t̃y kanhk̃ã tá t̃y Topê hã p̃e ja ra. ⁸Vēs̃y ũn mág han ja t̃u tóg ñi, k̃y tóg ã jóg ṽi hã han ja ñgt̃i. Ti ṽi han k̃y tóg ter ja ñi, cruz to sa k̃y tóg ter ja ñi, m̃yr, ha mē. ⁹Hã k̃y Topê tóg ti t̃y ṽenh kar k̃áfór han sir, k̃y tóg ti j̃jin mū sir, k̃y ti j̃jy tag tóg ṽenh kar j̃ygi k̃áfór ñi. ¹⁰Ěg t̃y ti j̃jy mē k̃y ṽenh kar ag tóg ti kr̃em m̃ugm̃ug ke k̃an mū sir, kanhk̃ã tá ke kar ag, ěprã ke kar ag ke gé, ṽenh kupr̃ig kar ag ke gé. ¹¹K̃y ṽenh kar ag tóg: “Jesus Cristo ṽy t̃y p̃ã'i mág ñi,” henh ke mū sir. Tag hã tugr̃in ag tóg sir Topê to: “t̃y tóg ěg k̃áfór kar ñi,” he mū. Tag to jykreñ ñi, ājag t̃y ti kóm han jé, Jesus Cristo kóm.

Ěg t̃y ěprã ke ag m̃y j̃engr̃e há han

¹²Inh kanhk̃ã', ājag ki sóg fe ñi. Inh ṽi han ājag tóg m̃ugt̃i, s̃y ājag mré ñin k̃y, hã ra sóg ũri ājag mré ñi t̃u ñi. Ge ra inh ṽi kri fi há han ñi. Ājag krenkren ke ṽe, k̃y Topê jykre hã han ñi. Topê kam̃eg ñi, ājag fe t̃y j̃ur̃in kemñi. “Ti m̃y ěg to j̃unh ke t̃u ñi ṽy?” hemñi. K̃y ti jykre hã han ñi. ¹³Ti hã ne tóg ājag kr̃in há han t̃i', ti jykre t̃y ājag m̃y sér t̃in jé, ājag t̃y hã m̃i hã m̃un jé.

¹⁴Ājag t̃y ti jykre han k̃y ti jykre to ṽi ṽi he t̃ug ñi, ti t̃y kej̃en ājag m̃y jagy ra. K̃y jagñe m̃y jagñe ṽi kafān t̃ug ñi gé, ti jykre to. ¹⁵Hã tugñin ũ tóg ājag to jykreñ kónān ke t̃u ñi, ājag t̃y kygñeg t̃u ñin k̃y. K̃y ājag tóg j̃anhkri ñȳt̃i. K̃y ājag tóg t̃y Topê kr̃e ñȳt̃i gé, ājag t̃y ti jykre há ri ke ñȳt̃in k̃y. ěprã ke kar ṽy jykre p̃ano ñȳt̃i, Topê ṽi mranh k̃y ag tóg ñȳt̃i, ājag t̃y ũn mré ga kri mū ag. K̃y ājag tóg ag m̃y j̃engr̃e ri ke ñȳt̃i, ājag t̃y ag m̃y Topê ṽi k̃am̃en k̃y, ũ t̃y ěg r̃inr̃ir han mū ěn ṽi ti. ¹⁶Ājag t̃y tag han k̃y sóg t̃y ũn mág j̃enh ke mū gé, ājag

tugrĩn, Cristo kãtĩg mãn ke kurã ãn kã. Kĩ sóg ãjag to: “inh pi(jé) fagrĩnh mĩ ag to vãsãn!, inh pi(jé) fagrĩnh mĩ ag mĩ Topẽ ví kãmén!,” henh ke mũ.

¹⁷Hẽn ri ke mũn ag isén ke mũ, kĩ inh kyvénh tỹ inh ki kutẽ kĩ tóg ãg tỹ Topẽ mĩ nén ù pũn ri ke nĩnh mũ. ãjag tỹ ti ki ge kĩ nỹtĩ tugrĩn ke vẽ. Ge ra tóg inh mĩ sér tĩnh mũ. Inh fe tóg mrin kenh ke mũ, ãjag kóm. ¹⁸Kĩ tóg inh mĩ ti tỹ ãjag mĩ sér tĩnh há tí gé, iser ke ti.

Timóteo mré Epafrdito

¹⁹Sỹ ãjag mĩ Timóteo jẽnẽnh há tóg tí, ãg Senhor tỹ to: “hej,” hen kỹ. Sỹ ti jẽnẽnh ke vẽ, ti tỹ tá vỹn ke kỹ inh mĩ ãjag kãmén jé. Kỹ inh krĩ tóg ãjag to kãnhvy! henh ke mũ sir, isỹ ãjag vémé há mẽn kỹ. ²⁰Ti hã ne tóg ãjag mĩ êkrén mág tí!, Timóteo ti. Û tóg ti ri ke tũ pe nĩ, ti tỹ ãjag to há nĩn ki. ²¹Ag kar vỹ: “inh rãnhraj vỹ inh kutãn mũ,” he kãn mũ. Hã kỹ ag tóg Jesus rãnhraj han tũ nĩgtĩ. ²²Hã ra ãjag tóg Timóteo ki kanhró nỹtĩ. Inh kósin ri ke ti nĩ. ãg krẽ ag vỹ ãg mré ãg rãnhraj han tí. Kỹ Timóteo vỹ inh mré Topẽ ví tó tỹ rãnhraj tĩgtĩ, ti tỹ tỹ inh kósin ri ke nĩn kỹ. ²³Ti hã jẽnẽ jé sóg ke mũ, ãjag to. Hã ra sóg ver ag tỹ inh mĩ nén tónh ke jãvãnh sór mũ, ù tỹ inh ség mũ ag. Isỹ ag tỹ inh mĩ nén tó mũ mẽ kar kỹ sóg vãhã ti jẽnẽnh ke mũ. ²⁴Hẽn ri ke mũn sóg kãnhmar ãjag venh tĩg ke mũ gé. ãg Senhor tỹ Jesus hã ne ki kanhró nĩ!

²⁵Hã ra tóg sỹ vêsýmér ù jẽnẽnh há tí, ãjag to. Hã kỹ sóg Epafrdito mỹ: “ha ag to vỹn ké,” he mũ. ãjag hã ne ti jẽnẽ ja nĩgtĩ!, ti tỹ inh ki rĩr jé. Kỹ tóg inh mĩ há tí. Inh mré tóg Topẽ rãnhraj han tí mỹr. Kỹ tóg inh mré Topẽ ví to jagtar nĩ gé. ²⁶Hã ra tóg ãjag mĩ êkrég mũ, Epafrdito ti. Kỹ tóg ãjag to krĩ kufy jagy nĩ sir, ãjag tỹ ti kaga mẽ ja ãn tugrĩn. ²⁷Kaga ja tóg nĩgtĩ mỹr, kỹ tóg ter kren ja nĩgtĩ. Hã ra Topẽ tóg ti jagãgtãn, kỹ tóg há! he mũ sir. Ti ter ra sóg ijagtar tag krĩg mỹ vêsýrénh mág ke mũ vẽ, hã ra Topẽ tóg ti jagãgtãn, kỹ tóg inh jagãgtãn gé. ²⁸Hã kỹ sóg ti mỹ: “ha tĩg, ã tĩg to fũrũn,” he mũ sir, ãjag fe tỹ mrin ke jé, ãjag tỹ ti ve kỹ. Hã kỹ inh jagtar tóg pãgsĩ! henh mũ gé sir. ²⁹Ti jun kỹ ti to mỹ sér nỹtĩmnĩ, ãjag tỹ ti ve mãn kỹ, ãg Senhor tỹ ti jy nĩgãn kỹ. Kỹ ti mỹ: “há tóg tí,” hemnĩ, ãjag mỹ sér tĩn kỹ, ti kãtĩg kỹ. ³⁰Cristo rãnhraj tugrĩn tóg ter kren mỹr. Hã ra tóg tovãnh ja tũ nĩ, ã ter kren mũ ra. Hã kỹ tóg inh ki rĩr há han. ãjag jẽgja kã jẽg kỹ tóg inh ki rĩr há han. Û tỹ ge mỹ ví há han nĩ.

Jesus tỹ ãg kurynh pẽ han

3 ¹Inh kãnhkã!, vãhã sóg ãjag mỹ nén ù tónh ke mũ gé sir, ha mẽ. ãg Senhor ki ãjag ge kỹ nỹtĩ, hã kỹ mỹ sér nỹtĩmnĩ. Tag rán inh huri, hã ra sóg rán mãn mũ. Sỹ ãjag mỹ tag tó to sóg krónh ke sór tũ nĩ. ãjag mỹ tóg há tí, sỹ ti tỹ ãjag mỹ sér nĩ to ãjag jyvẽn kỹ.

²Vẽn ki rĩr. Òn kỹ Topẽ ví tó tí ag vỹ junjun ke mũ, vẽnh jykre pãno han mũ ag, ha vemnĩ. Inh mỹ ag tóg cachorro ri ke nỹtĩ. Òn kỹ ag tóg ãjag gré junun fár kym sór mũ. Hã kỹ vẽn ki rĩr. ³“ãg fár kym hã tugrĩn ãg tóg tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ,”

he ag tóg tĩ, ón kÿ. Hã tũ vë. Topë kuprĩg vÿ tÿ ãg jagrë nĩ, kÿ ãg tóg ãg jagrë tag tugrĩn Topë mÿ vĩ há han tĩ. Kÿ Jesus Cristo vÿ ãg mÿ tÿ ùn mág nĩ, ãg tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩn kÿ. Hã tugrĩn ãg tóg tÿ Topë krë pë nÿtĩ. ãg tÿ ãg fár kym mũ ra tóg tÿ nén ù tũ nĩ sir. ãg fár vë mÿr, kÿ tóg ãg kren han ke tũ nĩ. ⁴ãg fár tÿ ãg kren han ki kanhró nĩ ra sóg tÿ inh kren han sór mũ vë. Moisés jykre há tÿ ãg kren han ke ki kanhró nĩ ra sóg há tÿ inh kren han sór mũ vë. Hã ra tóg ge tũ nÿ. ⁵Väsÿ inh jykre há vë, ha mē. Isÿ kurã tÿ 8 (ke) han kÿ ag tóg inh gré junun fár kym, isÿ tÿ povo tÿ Israel krë nĩn kÿ, ãg jóg'jóg ve tÿ Benjamim krë'krë ag kã ù. Kÿ inh han mũ fag vÿ tÿ Hebreu pë nÿtĩ. Inh mog kÿ sóg tÿ Fariseu nĩ, há ra Fariseu ag tóg Judeu ag jykre to tar tävĩ nÿtĩ. ⁶Sÿ ãg jykre to tar pë nĩn há kÿ sóg Jesus ki ge kÿ nÿtĩ ag vóg kónän. Topë tÿ Moisés mÿ vënh jykre nĩm ja ên ki króm kãn ja sóg nĩgtĩ mÿr. Vënh jykre ên mranh ja tũ sóg nĩgtĩ, ên kã sóg tÿ ùn kuryj ja nĩgtĩ. ⁷Hã kÿ sóg ag mÿ tÿ ùn há pë ja nĩgtĩ. Hã ra sóg ùri tag kar to: “nén ù tũ vë, inh kókén jé tóg ke mũ,” he mũ sir. Sÿ Cristo ki rã kÿ sóg ên tovãnh kãn mũ sir. ⁸Kÿ, há vë. Inh jykre si kar tóg inh mÿ kórég nÿ, ùri, ti tÿ inh kókén kÿ. Nén pir há ne há nÿ, há vÿ: isÿ ãg Senhor tÿ Jesus Cristo ki kanhró nĩ jé, he mũ. ãg tÿ nén ki kanhró kar káfór ti nĩ, ãg tÿ ti ki kanhró nĩ ti. Tag to sóg inh jykre si ên fón kãn. Inh mÿ tóg vënh jãgfa prénhréj ên ri ke nÿ, inh jykre si ên ti, isÿ Cristo há ki rã kÿ jën kÿ. ⁹Kÿ sóg ti há ki rã kÿ jë sir. ùri sóg Moisés jykre ki króm tugrĩn vësÿ ùn mág han mãn sór tũ nĩ ha. Jesus ki rã há tugrĩn sóg tÿ ùn mág jë ha. Hã tugrĩn Topë tóg iso: “há ti jë ha,” he mũ. Jesus ki rã tugrĩn ke vë ha. ¹⁰Sÿ ti ki kanhrãn kÿ jë tag há tóg inh mÿ há nÿ. Ti há vÿ ã ter kar kÿ rĩr mãn, kÿ sóg ti mré rĩr mãn sór mũ gé. Hã jé sóg ti mré jagtar sór mũ gé, iser kÿ sóg ti ter ri ke han sór mũ gé. ¹¹Sÿ rĩr mãn há tóg tí mÿr, iser kar kÿ. Hã jé sóg ti ri ke han sór tí.

Vënhvó to comparação

¹²Ver sóg ki kanhrãn kãn ja tũ nĩ, ver sóg tá krÿg ja tũ nĩ. Hã ra sóg vãsãn tí, sÿ komër há ti ki kanhrãn kãn jé, ti tÿ inh ki kanhró nĩ ên ri ke, isÿ tÿ ti tũ jën kÿ, Cristo ti.

¹³Inh kanhkã', ver sóg tá krÿg ja tũ nĩ. Hã ra sóg tag han mũ, ha mē. Vësÿjãm sóg mĩ êkrén mãn tũ nĩ ha, vãsãn mãn', vãsãn mãn', he jé sóg ke mũ ha, isÿ kejën tá krÿg jé. ¹⁴Ag tÿ jagnë mré pétë ri ke han sóg tí mÿr. Jagnë mré ag tóg pétë tí, ù tóg ganhar he sór tí. Ên ri ke han sóg tí. Inh ganho vÿ tÿ isÿ rĩr krÿg ja tũ venh ke ti nĩ. Hã jé Topë tóg ãg kuprëg, Jesus Cristo tugrĩn.

¹⁵Û tÿ Jesus to sygsanh mũ ag jé inh kóm han kãn. Û tÿ há ra to: “há tũ vë,” hen kÿ Topë jé ti kanhrãn. ¹⁶Kÿ ãjag tÿ ti jykre mæg mũ tag há jagma mũmnĩ, ãjag tÿ tá junjun jé.

¹⁷Inh kanhkã', inh jykre há han kãn nĩ. Kÿ ù tÿ inh jykre ri ke han mũ ên jykre tugnÿm nĩ gé, ãjag tÿ ag mré há han jé. ¹⁸Û ag tóg ón kÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĩ, há ra ag tóg ti jykre kato vãsãnsãn mũ, Jesus tÿ ãg jagfÿ cruz to ter mũ ra. Ag kãmén inh huri mÿr, ãjag mÿ. Tó tÿ hën ri ke han isóg huri. Hã ra sóg ãjag mÿ ag tó mãn ke mũ gé sir. Inh fe kaj tóg tí, kÿ sóg fÿ mũ sir, ag jykre

to. ¹⁹Nũgme ki ag tóg vár ke mũ, inferno ki, ha mẽ. Jěn há tãví han sór ag tóg mũ, tag hã tóg ag mẽ sér tí. Nén tỹ ãg mẽ'a han tí tag hã tóg ag mẽ sér tí. Ëg tỹ tag mẽ vég tí ãn hã to ag tóg jykrén sór tí. ²⁰Ag jãvo ãg jamã vỹ tỹ kanhkã ti nĩ. Kanhkã tá tóg kãtig ke mũ, ãg kren han ke mũ ti, hã vỹ: ãg Senhor tỹ Jesus Cristo, he mũ. Tĩ hã jãvãnh ãg tóg nỹtĩ. ²¹Tĩ hã ne tóg ãg han mãn ke mũ, ã kãtig kỹ. Ëg tỹ ga kri mũn kỹ ãg tóg ver krój nỹtĩ, ãg tỹ tỹ ãprã ke nỹtĩn kỹ. Tĩ tỹ ãg han mãn kỹ, ti tỹ ãg mẽ ãg fãr tãg han ken kỹ, kỹ ãg tóg ti ri ke nỹtĩnh mũ, ti mág ri ke, ti tar ri ke, ti sĩnvĩ ãn ri ke. Tĩ hã tóg ãg tỹ ù tãg han mãn ke mũ, ti tỹ tỹ ùn tar nĩn kỹ. Tĩ tar tugnĩn tóg nén kar tỹ ã krẽm ke han mãn ke mũ gé.

Paulo tỹ ãg jyvẽn

4 ¹Inh kanhkã', tỹ ãjag tóg inh mẽ inh jãvy ri ke nỹtĩ, kỹ tóg sỹ ãjag venh há tũgtĩ, sỹ ãjag to há nĩn kỹ. ãjag hã tugnĩn inh fe tóg mrin ke tí, ãjag hã tugrĩn sóg tỹ ùn mág jẽ. ãjag to sóg há pẽ nĩ. Hã kỹ tar nỹtĩmĩ, ãg Senhor jykre to.

²Vãhã sóg Evódia fi jyvẽn sór mũ, Síntique fi ke gé, ha mẽ. “Jagnẽ mrẽ vẽnh jykre pir hã han nĩ,” he sóg mũ, ãjag mẽ. “Jesus mrẽ ke vỹ tỹ ãjag nỹtĩ, kỹ jagnẽ kato vãsãn tũg nĩ,” he sóg tí. ³Kỹ sóg ã mẽ ke mũ gé, vỹ. Inh ri kén ã tóg ãg Senhor rãnrãj han tí. Kỹ fag jyvẽn nĩ, fag tỹ jagnẽ to há nỹtĩ jẽ. Inh mrẽ fag tóg vẽnh kar mẽ Jesus kãmén tí, kỹ fag tóg Clemente mrẽ Topẽ ví ti tó tí gé, inh mrẽ ti tó mũ kar ag mrẽ ke gé. Fag jygjy vỹ rãnrãn kỹ nỹtĩ, Topẽ livron ki, hã kỹ fag tóg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ. Hã kỹ tóg tỹ ù nỹ, fag tỹ jagnẽ to jũ ti.

⁴Ëg Senhor mrẽ ke vỹ tỹ ãg nỹtĩ, kỹ mẽ sér nỹtĩmĩ. Tag tó inh huri, hã ra sóg tó mãn ke mũ sir, ha mẽ. Mỹ sér nỹtĩmĩ mỹr, ha mẽ.

⁵Vẽnh kar to fe nỹtĩmĩ. Ëg Senhor kãtig mãn ke vỹ kakó tí ha, ha mẽ.

⁶Krĩ kufy nỹtĩ tũg nĩ. Nén kar tómnĩ, Topẽ mẽ, ti mrẽ vĩn kỹ. Kỹ ti mẽ nén kar to vĩmĩ gé, ãjag tỹ nén ve sór mũ kar to. Kỹ ti mẽ nén kar to: “há ti nĩ,” hemnĩ gé, ãjag tỹ ti mẽ agradecer hen kỹ. ⁷Kỹ Topẽ vỹ ãjag krĩ tỹ kuprã' henh ke mũ. Ëg tỹ nén kar to jykrén há ra ãg tóg vėsóg ki ãg krĩ kuprãg ki kãtig nỹtĩ. Tĩ hã ne ãg fe tỹ há' he tí, ti hã ne ãg krĩ kuprãg tí, kỹ tóg kuprã pẽ nĩgtĩ sir, ti tỹ ãg krĩ tỹ kuprã' hen kỹ, ãg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ.

⁸Inh kanhkã', vãhã sóg ãjag mẽ nén ù tó sór mũ gé. Nén ù há hã to jykrén nĩ, hã vỹ: “ki há tó,” he mũ. Ëg tỹ nén ù to: “há ti nĩ,” he ãn hã to jykrén nĩ. Vẽnh jykre kuryj hã to jykrén nĩ, nén ù jãnhkri hã to jykrén nĩ. Nén ù sĩnvĩ kar to jykrén nĩ gé, ki hã ke kar to. Tag kar to ãg tóg: sér ti tí, he tí, hã kỹ to jykrén mág han nĩ. ⁹ãjag kanhrãn mág sóg huri, sỹ ãjag mẽ ti jykre kãmén kỹ. Kỹ ãjag tóg inh jykre tugnỹm ja nĩ gé. ãjag tỹ isỹ nén han mũ ãn hã han nĩ. Kỹ ù tỹ ãg krĩ kuprãg mũ ãn hã vỹ ãjag tar han ke mũ, Topẽ ti.

Paulo tỹ ag mẽ agradecer he

¹⁰Ha vé, inh fe tóg mrin ke mũ, ãjag tỹ inh mẽ nén ù jẽnẽn kỹ. Kỹ sóg to Topẽ mrẽ ví há han', ví há han' he mũ. Inh mẽ ãjag tóg ãkrég mũgtĩ, hã kỹ ãjag tóg inh mẽ nén ù jẽnẽn mãn. Vãsỹ ãjag tỹ inh mẽ ne jẽnẽnh ke tóg tũ tí,

hã kÿ ājag tóg inh mÿ nén ũ jĕnĕ ja tũ nĭgtĭ. Vãhã tóg jun, ājag tÿ inh mÿ nén jĕnĕg mũ ti. ¹¹Hã ra sóg ājag mÿ isÿ nén ve sór mũ ĕn ti tó ja tũ nĭ. Sÿ nén vég mũ kar vÿ inh mÿ há nÿ. ¹²Isÿ nén ũ vég tũ (hã) ra tóg inh mÿ há nÿgtĭ gé. Isÿ nén ũ e vég mũ ra tóg inh mÿ há nÿgtĭ gé. Nén kar tag ve sóg huri. Kejĕn sóg tógá nĭgtĭ, kejĕn sóg kókĭr nĭgtĭ. Kejĕn sóg nén ũ kar vég tĭ, kejĕn sóg nén ũ vég tũ nĭgtĭ. ¹³Nén kar to sóg tar nĭ, ĕg Senhor tÿ isar han kÿ.

¹⁴Hã ra tóg há nÿ, ājag tÿ inh jagãgtãn kÿ, ājag tÿ inh jagtar nĭ tag to jykrén kÿ. ¹⁵Vãšÿ ājag tóg inh mÿ ũ nĭm ja nĭgtĭ gé, isÿ ājag mÿ Jesus kãmén vén kÿ. Sÿ ga tÿ Macedônia ki kutĕ kÿ ājag hã tóg inh mÿ nén ũ jĕnĕ ja nĭgtĭ, ājag pir mÿ, ājag, hã vÿ: Filipos tá ke ag, he mũ. Ũ pi(jĕ) ājag mré isÿ nén vég mũ to jykrén ja nĭgtĭ', isÿ nén vég tũ ĕn to ke gé. Ājag pir mÿ ājag tóg inh mré to jykrén inh hã, tag ki kanhró ājag tóg nÿtĭ. ¹⁶Isÿ cidade tÿ Tessalônica tá nĭn kÿ ājag tóg inh mÿ nén ũ jĕnĕ mãn ja nĭgtĭ gé, kar kÿ ājag tóg ũ jĕnĕ mãn', ũ jĕnĕ mãn' he ja nĭgtĭ gé, ājag tÿ inh ki rĭr há han jĕ. ¹⁷Hã ra sóg isÿ jãnkamy venh ke ĕn to jykrén sór tũ nĭgtĭ. Ājag tũ mág nÿtĭ kÿ tóg inh mÿ há tĭ. ¹⁸Nén kar vÿ inh ki junjun há han, kÿ sóg ve kãn mũ, sÿ nén ve sór mũ ĕn ve kãn inh huri. Epafrodito vÿ inh mÿ vin kãn, ājag tÿ inh mÿ nén jĕnĕg mũ ti. Topĕ mÿ nĭm ja vĕ, ājag tÿ inh mÿ nén nĭm ja ti, kÿ tóg ti mÿ sér tĭ sir. Ti mÿ tóg ājag tÿ ti mÿ nén ger há pũn ĕn kri nĭ nĭ sir, ājag tÿ inh mÿ nén jĕnĕg mũ ĕn ti. ¹⁹Ēg jóg tÿ Topĕ vÿ ājag mÿ nĭm kãn ke mũ, ājag tÿ nén ve sór mũ ĕn ti. Ti hã ne tóg nén kar tÿ tũ nĭ', kanhkã tá nĭ ĕn tĭ', hã kÿ tóg ājag mÿ nén kar nĭm ke mũ, Jesus Cristo tugrĭn. ²⁰Ēg kar jĕ ĕg jóg tÿ Topĕ to: “tÿ ti ũn mág nĭ, tÿ ti ũn tar nĭ,” hé, kÿ ĕg tÿ ti mÿ vĭ há han vÿ tũ' henh ke tũ nĭ. Hã vĕ.

Paulo tÿ ag mĭ ĕkrén

²¹Ũ tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĭ kar ag mĭ sóg ĕkrég tĭ. Ēg kanhkã tÿ tag ki inh mré nÿtĭ ag vÿ ājag mĭ ĕkrég tĭ gé. ²²Kar kÿ tag mĭ ũ tÿ Topĕ ki ge kÿ nÿtĭ kar ag vÿ ājag mĭ ĕkrég tĭ gé, pã'i tÿ imperador ĩn tÿ palácio krĕm nÿtĭ ag kar ke gé.

²³Ēg pã'i tÿ Jesus Cristo jĕ ājag tar han. Hã vĕ.